

Dato: 14. december 2021
Kontor: Nordatlantkontoret
Sagsbeh: Amanda Alberte Heino
Stilling
Sagsnr.: 2019-490-0140
Dok.: 1814614

KOMMENTERET OVERSIGT

over

høringsvar vedrørende forslag til lov om ændring af retsplejelov for Grønland og lov om statens tjenestemænd i Grønland

(Digital kommunikation i kriminalretsplejen, tilståelsessager, udeblivelsesdomme, pligtig afgangsalder for dommere og kredsdommere m.v.)

1. Høringen

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 19. januar 2021 til den 16. februar 2021 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Advokatrådet, Akademikerne, Avannata Kommunia, Centralorganisationernes Fællesudvalg, Danske Advokater, Den Danske Dommerforening, Den Grønlandske Digitaliseringsstyrelse, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Digitaliseringsstyrelsen, DJØF, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Forsvarerforeningen i Grønland, Grønlandske Advokater, Grønlands Landsret, Grønlands Politiforening, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Højesteret, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Kommune Qeqertalik, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommune Kujalleq, Kredsdommerforeningen, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforsvareren for Grønland, Politiforbundet, Politiklagenævnet i Grønland, Qeqqata Kommunia, Retspolitisk Forening, Retten i Grønland, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Vestre Landsret og Østre Landsret

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra:

Advokatrådet, Centralorganisationernes Fællesudvalg, Den Danske Dommerforening, Den Grønlandske Digitaliseringsstyrelse, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Digitaliseringsstyrelsen, Domstolsstyrelsen, Grønlands Landsret, Institut for Menneskerettigheder, Politiforbundet, Retten i Grønland, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Vestre Landsret og Østre Landsret.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar.

Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført i *kursiv*.

2. Høringssvarene

2.1. Generelt

Advokatrådet, Den Danske Dommerforening, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Digitaliseringsstyrelsen, Grønlands Landsret, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Vestre Landsret og Østre Landsret har ikke bemærkninger til lovdkastet.

2.2. Digital kommunikation i kriminalretsplejen

Retten i Grønland er positivt indstillet over for, at der med lovforslaget indføres hjemmel til at anvende digital kommunikation i kriminalretsplejen. Retten i Grønland bemærker i den forbindelse, at Grønlands Domstole ikke aktuelt har adgang til e-Boks.

Retten i Grønland bemærker endvidere, at hjemlen til at anvende digital kommunikation kun antages at medføre effektivisering i kriminalsagskæden, hvis det sikres, at de relevante aktører har de fornødne tekniske muligheder for at anvende digital kommunikation, herunder Offentlig Digital Post, som afsender og modtager.

Den Grønlandske Digitaliseringsstyrelse har bemærket, at rigsmyndigheder i Grønland kan benytte postløsningen Offentlig Digital Post, jf. § 13, stk. 4, i Inatsisartutlov nr. 14 af 8. juni 2017 om Offentlig Digital Post, hvorefter Naalakkersuisut efter forhandlinger med rigsmyndighederne kan fastsætte regler om, at rigsmyndigheder i Grønland kan blive anset for offentlige afsendere.

Den Grønlandske Digitaliseringsstyrelse oplyser i den forbindelse, at der har været indledende drøftelser om det tekniske set-up i forbindelse med rigsmyndighedernes tilslutning til Offentlig Digital Post, men at der er konstateret væsentlige udfordringer hermed for nogle rigsmyndigheder.

Justitsministeriet bemærker, at der ikke med lovforslaget tages stilling til, hvorvidt digital kommunikation i dag er teknisk muligt for aktørerne i kriminalsagskæden, jf. pkt. 2.1.2 i lovforslaget.

I forhold til Justitsministeriets område finder ministeriet det hensigtsmæssigt, at rigsmyndighederne drøfter mulighederne for at blive tilsluttet Offentlig Digital Post og vil i fornødent omfang bistå hermed. Justitsministeriet bemærker i den forbindelse, at Grønlands Politi, herunder den lokale anklagemyndighed, er tilsluttet Offentlig Digital Post. Domstolsstyrelsen har oplyst, at adgang til digital post og sikker mail for Retten i Grønland og Grønlands Landsret vil blive prioriteret.

2.3. Tilståelsessager

Retten i Grønland har bemærket, at indførelsen af tilståelsessager som ny afgørelsesmåde vil kræve en betydelig indsats i forhold til efteruddannelse af hovedparten af aktørerne i kriminalsagskæden, herunder kredsdommere, kredsdommerkandidater, dommerfuldmægtige, retssekretærer, anklagere og forsvarere.

Domstolsstyrelsen har bemærket, at indførelsen af tilståelsessager på kriminalsagsområdet skønnes at resultere i merudgifter til efteruddannelse på op til ca. 0,5 mio. kr., hvilket vurderes at kunne afholdes inden for domstolens nuværende rammer.

Justitsministeriet er enig med Retten i Grønland i, at det vil kræve en indsats fra alle relevante aktører i kriminalsagskæden, for at de nye bestemmelser om tilståelsessager skal anvendes efter hensigten. Justitsministeriet er ligeledes enig i, at de nye regler vil kræve efteruddannelse af aktørerne i kriminalsagskæden, før den forventede effektivisering kan realiseres.

Retten i Grønland anfører, at den praktiske tilrettelæggelse (berammelse) af tilståelsessager, herunder sager som alligevel skal udsættes til behandling

som domsmandssager, vil kræve koordination mellem både retten, anklagemyndigheden, forsvarerne og evt. kriminalforsorgen.

Justitsministeriet bemærker, at det med lovforslaget forudsættes, at anklagemyndigheden, retterne i første instans og eventuelt landsforsvareren foretager de tilpasninger af berammelsesaftalen, som er nødvendige for at sikre tilrettelæggelse og koordinering af tilståelsessager.

2.4. Udvidelse af adgang til at afsige udeblivelsesdomme

Retten i Grønland anfører, at forsvarerens mulighed for at dokumentere tiltaltes forklaring til politirapporten ikke giver den samme mulighed for oplysning af sagen i Grønland som i Danmark. Det skyldes, at politirapporter altid er skrevet på dansk, og at oversættelsen fra grønlandsk til dansk foretages af den afhørende betjent, som ofte ikke behersker dansk som modersmål.

Retten foreslår derfor, at der indsættes hjemmel til at afspille en optaget politiafhøring i retten på lige fod med dokumentation af politirapporter efter den foreslåede § 467, stk. 2, nr. 6. Det vil herefter være op til politiet og anklagemyndigheden at beslutte, om en grønlandsk afhøring skal optages, så den kan afspilles i retten.

Justitsministeriet bemærker, at den foreslåede bestemmelse i § 467, stk. 2, nr. 6, skal betragtes som en retssikkerhedsmæssig garanti for den tiltalte. Som det fremgår af pkt. 2.3.2.3 i lovforslaget svarer den foreslåede bestemmelse til § 871, stk. 2, nr. 6, i den danske retsplejelov, som har til formål at sikre, at alle oplysninger, som kan bevirke et for tiltalte gunstigere resultat, kan indgå i sagen, selvom tiltalte ikke er til stede og kan afgive forklaring. Det vil således være op til forsvareren i hver enkelt udeblivelsessag at vurdere, om en forklaring til politirapporten skal dokumenteres. Det bemærkes i forlængelse heraf, at Grønlands Politi har oplyst, at afhøringer som udgangspunkt ikke optages, og at politiet ikke på nuværende tidspunkt råder over en it-løsning, der kan sikre en korrekt og sikker opbevaring af lydfilerne, herunder senere journalisering og arkivering.

Justitsministeriet har på den baggrund ikke fundet anledning til at indsætte en bestemmelse, som foreslået af Retten i Grønland.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at det overvejes, om der er behov for at udvide adgangen til at afsige udeblivelsesdomme, således at der uden tiltaltes samtykke kan afsiges udeblivelsesdom om anbringelse i anstalt i op til 6 måneder.

Som det fremgår af punkt 2.3.2.1 i lovforslaget, har Rådet for Grønlands Retsvæsen anbefalet, at der indføres en udvidet mulighed for anvendelse af udeblivelsesdomme i kriminalsager. Justitsministeriet er enig i denne anbefaling og har i den forbindelse fundet det hensigtsmæssigt, at der i den grønlandske retsplejelov indføres en bestemmelse svarende til den danske retsplejelovs § 855, stk. 3 og 4, herunder en bestemmelse om at en sag under visse omstændigheder skal fremmes til dom om anstaltsanbringelse i op til 6 måneder uden tiltaltes tilstedeværelse og samtykke.

Justitsministeriet bemærker i den forbindelse, at der efter den foreslåede bestemmelse i § 453, stk. 4, fortsat skal foretages en konkret vurdering af, om betingelserne for at afsige udeblivelsesdom er opfyldt, herunder om der er sket lovlige indkaldelse.

Justitsministeriet bemærker endelig, at de retssikkerhedsmæssige betæneligheder ved udeblivelsesdomme i øvrigt imødekommes ved de foreslåede regler om genoptagelse i lovforslagets §§ 592 a og b.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler endvidere, at Justitsministeriet redegør for den nødvendighedsvurdering, som domstolene skal foretage af tiltaltes tilstedeværelse i sager, hvor der er nedlagt påstand om udvisning.

Justitsministeriet har på baggrund af høringsvaret fundet anledning til at præcisere punkt 2.3.2.1 i lovforslaget samt bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 453, stk. 3.

Det er således tilføjet, at det forhold, at en udlænding ikke har bidraget med oplysninger om sin tilknytning til Danmark – f.eks. i forbindelse med en afhøring efter § 26 i anordning om udlændingeloven – ikke i sig selv vil være tilstrækkeligt til, at retten kan undlade at fremme sagen til dom.

Hvis retten derimod finder, at der er konkrete grunde til, at tiltaltes tilstedeværelse under hovedforhandlingen er nødvendig, kan retten beslutte, at sagen ikke kan fremmes til dom i tiltaltes fravær. Det vil kunne tænkes at være tilfældet, hvis der mangler oplysninger om varigheden af udlændin-

gens lovlige ophold eller andre relevante oplysninger om personlige forhold, som vurderes at være afgørende i relation til spørgsmålet om udvisning.

2.5. Pligtig afgangsalder

Retten i Grønland har udtrykt bekymring over at hæve den pligtige afgangsalder fra 65 år til 70 år for dommere og andre tjenestemandsansatte jurister, da sundhedstilstanden i Grønland ikke er sammenlignelig med danske forhold. Retten bemærker i den forbindelse, at gennemsnitslevetiden er betydeligt lavere i Grønland (ca. 68,5 år for mænd og ca. 72,5 år for kvinder) end i Danmark (ca. 79,3 år for mænd og 83,2 år for kvinder), og at befolkningsundersøgelser viser, at der ikke er en entydig positiv udvikling i den generelle sundhedstilstand i Grønland.

Centralorganisationernes Fællesudvalg har bemærket, at lovforslaget ikke indeholder oplysninger om årsagen til, at de hensyn, der hidtil er blevet anført til støtte for en lavere pligtig afgangsalder i Grønland end i Danmark, ikke længere gøres gældende.

Centralorganisationernes Fællesudvalg bemærker endvidere, at hvis den pligtige afgangsalder fastsættes til 70 år, er det afgørende for Centralorganisationernes Fællesudvalg, at ændringerne ikke har negative konsekvenser i forhold til pensionsrettigheder for de omfattede ansatte, og at lov om pension til statens tjenestemænd m.v. i Grønland ændres i overensstemmelse med ændringen i lov om statens tjenestemænd i Grønland.

Politiforbundet har i det hele tilsluttet sig det af Centralorganisationernes Fællesudvalgs afgivne høringssvar. Forbundet er desuden enig i, at der for kredsdommere bør gælde den samme pligtige afgangsalder som for dommere og andre tjenestemandsansatte jurister.

Det er i en rapport om folkesundheden i Grønland på baggrund af tal fra dødsårsagsregistret beregnet, at den forventede levealder i perioden 1961-65 var omtrent 57 år og 63 år for henholdsvis mænd og kvinder. Tal fra Grønlands Statistik viser, at den forventede levealder i perioden 1977-78 var 62,4 år og 68,0 for henholdsvis mænd og kvinder, mens de tilsvarende tal i perioden 2018-19 var 68,6 år og 72,4 år for henholdsvis mænd og kvinder. Der er i perioden fra 1961-65 til 2018-19 tale om en stigning på cirka 11 år for mænd og 9 år for kvinder.

Justitsministeriet kan tilslutte sig Retten i Grønlands bemærkninger om, at gennemsnitslevetiden i Grønland er kortere end i Danmark. Dog må det bemærkes, at den forventede levealder i Grønland særligt er påvirket af dødsfald i ung alder. Dødeligheds mønsteret i Grønland er præget af en høj børnedødelighed, ungdomsselv mord og ulykker blandt yngre og midaldrende, hvilket betyder, at middellevetiden er lav sammenlignet med de fleste industrilande og på niveau med flere sydøstasiatiske lande ("Folkesundhed i Grønland", s. 24). Spædbarnsdødeligheden i Grønland er omtrent tre gange højere end i Danmark, og selvmordsraten var i perioden 2012-2014 40 pr. 100.000 indbyggere om året. Særligt unge mænd tager deres eget liv ("Hvordan går det? Folkesundhed i Grønland 2014", s. 11 og 36). Til sammenligning var selvmordsraten i Danmark i samme periode omtrent 12 pr. 100.000 indbyggere om året (Verdensbanken: [Suicide mortality rate \(per 100,000 population\) - Denmark | Data \(worldbank.org\)](https://data.worldbank.org/SH.SV.BV.CD)).

Justitsministeriet har således ved udarbejdelse af forslaget om at hæve den pligtige afgangsalder fra 65 år til 70 år for dommere og andre tjenestemandes ansatte jurister og forslaget om at indføre en tilsvarende pligtig afgangsalder for kredsdommere lagt vægt på den generelt stigende levealder i Grønland. Derudover er det tillagt vægt, at den lave forventede levealder i Grønland (set i forhold til Danmark) blandt andet er begrundet i omfanget af spædbarnsdødelighed og ungdomsselv mord.

For så vidt angår eventuelle ændringer af lov om pension til statens tjenestemænd m.v. i Grønland har Medarbejder- og Kompetencestyrelsen over for Justitsministeriet oplyst, at forhøjelsen af den pligtige afgangsalder til 70 år for dommere m.fl. ikke vil medføre ændringer i forhold til pensionsrettighederne for de berørte medarbejdere, der vil optjene yderligere pensionsalder ved tjeneste efter det fyldte 65. år, hvis de ikke allerede på dette tidspunkt har nået højeste pensionsalder på 37 år. Endvidere har Medarbejder- og Kompetencestyrelsen oplyst, at aldersgrænsen på 65 år i § 6, stk. 1, i lov om pension til statens tjenestemænd m.v. i Grønland, blev indsat i loven i forbindelse med ophævelsen af den generelle pligtige afgangsalder på 65 år i 2009, jf. lov nr. 249 af 31. marts 2009 om ændring af lov om statens tjenestemænd i Grønland og lov om pension til statens tjenestemænd m.v. i Grønland. Medarbejder- og Kompetencestyrelsen bemærker hertil, at der er tale om en beregningsregel ved beregning af kvalificeret svagelighedspension, hvor den hidtidige pligtige afgangsalder på 65 år anvendes som loft for fremregningen af pensionsalderen. Bestemmelsen gælder for

alle tjenestemænd, dvs. såvel tjenestemænd, der ikke er omfattet af regler om pligtig afgangsalder, som tjenestemænd, der er omfattet af lovbestemte afgangsaldrer. Dette gælder tilsvarende for statens tjenestemænd i Danmark, hvor den hidtidige generelle pligtige afgangsalder på 70 år anvendes som loft ved fremregning af pensionsalderen ved beregning af en kvalificeret svagelighedspension. Det forhold, at den pligtige afgangsalder for dommere mfl. hæves fra 65 år til 70 år, giver ikke grundlag for at ændre beregningsreglen i § 6, stk. 1, i lov om pension til statens tjenestemænd m.v. i Grønland, der som anført gælder generelt for statens tjenestemænd i Grønland.

3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

I forhold til udkastet til lovforslag, der har været sendt i høring, er der i det fremsatte lovforslag foretaget følgende ændringer:

3.1. Der er tilføjet ændringer af retsplejelovens § 94, stk. 5, og § 283, stk. 1 og 2. Der er tale om konsekvensændringer, idet disse bestemmelser henviser til bestemmelser i den danske retsplejelov, som tilsvarende finder anvendelse i Grønland. Den danske retsplejelov er imidlertid blevet revideret, hvorfor der er behov for at foretage konsekvensændringer i bestemmelserne, således at henvisningerne i retsplejeloven er opdateret.

3.2. Herudover er der foretaget visse ændringer af sproglig og lovteknisk karakter samt indarbejdet en beskrivelse af lovforslagets økonomiske konsekvenser.